

Terugblik: 5 jaar investeren in de sociale wijkvernieuwing in Delfzijl-Noord

Voorwoord Annalies Usmany-Dallinga

Wie vandaag door Delfzijl-Noord wandelt, ziet een wijk die nauwelijks meer te vergelijken is met die van enkele jaren geleden. Door de grootschalige herontwikkeling, als gevolg van de versterking en het invullen van lege plekken in de wijk, is de ruimtelijke indeling compacter en samenhangender geworden. Nieuwe woningen, buurten en voorzieningen hebben hun plek gekregen, terwijl oude flats en vele woningen plaats moesten maken voor deze transformatie. Dat proces is nog steeds in volle gang: zo wordt de huidige Zandplatenbuurt herontwikkeld tot de nieuwe buurt Biessumerzand.

Voor de bewoners van Delfzijl-Noord had deze verandering grote impact. Honderden gezinnen verhuisden de afgelopen jaren, vaak met grote onzekerheid. Veel bewoners moesten hun vertrouwde thuis achterlaten en de wijk had te maken met overlast. Tegelijkertijd bood de herontwikkeling ook kansen: voor bewoners om een woning te vinden die beter past bij hun levensfase, en voor Delfzijl-Noord om zich opnieuw uit te vinden. Inmiddels hebben veel bewoners weer een fijne plek gevonden en groeit Delfzijl-Noord naar een nieuwe identiteit. Samen met bewoners en vele organisaties werken we aan een wijk waar het prettig wonen, leven, spelen en ontmoeten is.

In deze 'Terugblik' nemen we je mee door vijf jaar sociale wijkvernieuwing, waarin we hebben geïnvesteerd in een veranderende omgeving voor Delfzijl-Noord. Het einde van de inzet vanuit het Nationaal Programma betekent daarbij geen eindpunt: de samenwerking in de wijk gaat de komende jaren in volle vaart door, met inzet vanuit het programma Sterke dorpen en wijken.

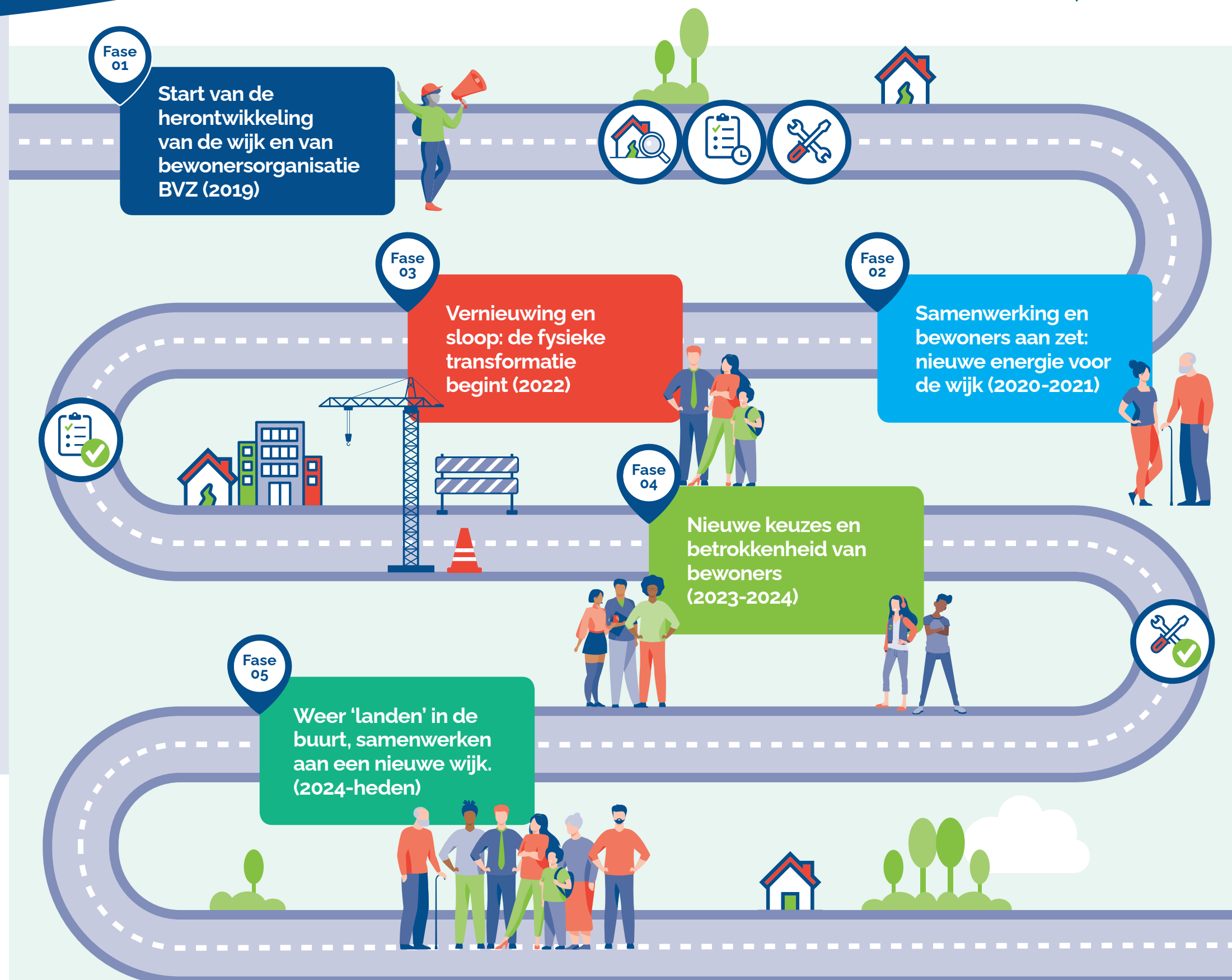
Tijdens de sociale wijkvernieuwing stonden drie vragen centraal:

- > Hoe begeleid je mensen die gaan verhuizen zo goed mogelijk?
- > Hoe houd je de leefbaarheid in de wijk op peil?
- > Hoe werk je samen aan een wijk waarin het weer fijn wonen, leven, spelen en ontmoeten is?

nationaal programma
 groningen

BVZ
Belangengroep
Versterking Zandplatenbuurt

Terugblik: Fase 01 en Fase 02

nationaal programma
 groningen

BVZ
Belangengroep
Versterking Zandplatenbuurt

Fase 01

Start van de herontwikkeling van de wijk en van bewonersorganisatie BVZ (2019)

- > Er komt geld vrij vanuit de overheid voor de versterking, waarbij de gemeente de leiding neemt. Er wordt een grootschalig plan voor herontwikkeling van Delfzijl-Noord gemaakt.
- Start Sociaal plan Delfzijl-Noord. Met behulp van financiering vanuit onder andere het Nationaal Programma Groningen ontstaat de mogelijkheid om ook in de sociale wijkontwikkeling te investeren. Dit krijgt vorm in het Sociaal plan Delfzijl-Noord.
- Bewoners verenigen zich in de Belangengroep Versterking Zandplatenbuurt (BVZ), en sluiten een convenant met de gemeente Eemsdelta en Acantus.
- De eerste nieuwbouwbeurs (T)huis in Delfzijl trekt veel belangstelling: de start van het gesprek over de toekomst van wonen in Delfzijl-Noord.

Silly, wijkbewoner (2019):

“Onze wijk en haar bewoners staan veel te wachten en dat heeft veel impact. Het is ingrijpend voor het leven van de bewoners en voor de leefbaarheid in de wijk. Iedereen heeft er baat bij dat de versterkingsopgave zorgvuldig en transparant plaatsvindt. Met dit convenant laten we zien dat we een werkwijze hebben afgesproken waar we allemaal achter staan.”

- > De BVZ, Bewonersplatform Acantus en de gemeente Eemsdelta.

Patrick, Acantus (2020):

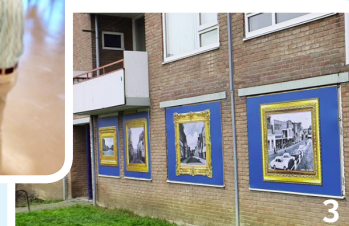
“Al gauw kwam het besef bij Acantus en de gemeente Eemsdelta dat dat deze opgave om meer dan stenen draaide. We wilden dit echt samen met de bewoners doen, en met goede persoonlijke begeleiding. Door te werken met vaste bewonersconsulenten hoeven bewoners hun verhaal maar één keer te vertellen. Van de eerste huisbezoeken tot en met de nazorg na verhuizing staat de bewoner centraal. We merken dat deze persoonlijke aanpak wordt gewaardeerd.”

Fase 02

Samenwerking en bewoners aan zet: nieuwe energie voor de wijk (2020-2021)

- > De gemeente neemt de bewonersbegeleiding over van de NCG, waardoor ondersteuning dichtbij de bewoners plaats kan vinden. Het Wijkinformatiepunt aan de Ede Staalstraat wordt het centrale ontmoetingspunt.
- > Organisaties en bewoners werken samen binnen het Sociaal Programma Delfzijl-Noord, terwijl de BVZ met een Beheergroep inzet op een leefbare en veilige Zandplatenbuurt.
- > Er wordt een sociaal programma voor de basisscholen opgezet, waaraan Kindcentrum Noord als eerste deelneemt. Ook voor jongeren in een kwetsbare positie is aandacht, met het project PIT en 2Be Young.
- > Ondanks de corona lockdowns gaat de gebiedsontwikkeling door, met nieuwe projecten op diverse locaties in en rondom Delfzijl-Noord, waaronder de Landenbuurt, Vestingbuurt, Polarisbuurt, het Boegkwartier, Schrijversbuurt, Park Delfzicht en meerdere herontwikkelingslocaties.

- > Foto 1: samenwerken in de wijk.
- > Foto 2: wijkbewoners doen werkervaring op in het Wijkinfopunt.
- > Foto 3: de inmiddels gesloopte Balticparkflat werd tijdelijk versierd met historische foto's.
- > Foto 4: start bouw levensloopbestendige hofwoningen Polarisbuurt.

Preventie en interventie voor jongeren in Eemsdelta (PIT)

Vanuit het sociaal programma Delfzijl-Noord wordt de PIT-aanpak opgezet. Deze aanpak is gericht op jongeren in een kwetsbare positie, die soms ontvankelijk zijn voor criminaliteit. De aanpak werkt op twee sporen: preventief, om criminaliteit te voorkomen, en curatief, waarbij risicovolle jongeren en hun omgeving actief begeleid worden met maatwerktrajecten. Het programma loopt drie jaar, vanaf april 2022.

Jongere, anoniem (2025):

“Ik liep elke dag buiten, rondhangen, ruzie maken, was boos, maakte ruzie met docenten enzo. Toen ik vastliep werd mij gevraagd of ik mee wilde doen met PIT. Ik leerde anders omgaan met dingen. Ik heb veel negatieve emoties kunnen loslaten. Nu doe ik een mbo-opleiding assistent metaal, elektro en installatietechniek. Alles is veranderd. Met de hulp van PIT heb ik kunnen bereiken waar ik nu ben.”

Terugblik: Fase 02 en Fase 03

nationaal programma
groeningen

BVZ
Belangengroep
Versterking Zandplatenbuurt

Fase
03

Sociaal programma Kindcentrum Noord

Om ook aandacht te kunnen hebben voor de kinderen in de wijk, wordt het Scholenprogramma opgezet bij Kindcentrum Noord. Dit boekt goede resultaten: dankzij extra begeleiding, kleinere groepen en meer contact met ouders behalen kinderen met een achterstand weer eindtoetsscores die gelijk liggen met het landelijk gemiddelde. In 2025 is de aanpak uitgebreid naar vijf andere kindcentra in de gemeente Eemsdelta.

Adolf, voormalig directeur Kindcentrum Noord, (2024):

"De kinderen krijgen extra begeleiding en les in kleinere groepen. Ook kunnen we met behulp van onze brugfunctionarissen de ouders meer betrekken. We zijn trots op wat we hierdoor hebben bereikt, dit zie je terug in de cijfers. Deze aanpak gun je eigenlijk alle kinderen in Nederland."

Eindtoets resultaten groep 8 Kindcentrum Noord (KcN)

Vanaf de inzet vanuit het scholenprogramma is een forse stijging van de resultaten te zien. De score van Kindcentrum Noord ligt nu dichtbij het landelijke gemiddelde.

Schooljaar	Gemiddelde score	Gemiddelde NL	KcN t.o.v. NL
2023-2024	356,74	357,86	-1,12
2014-2015	523,40	534,90	-11,5

Vernieuwing en sloop: de fysieke transformatie begint (2022)

- > De voormalige Brede School Noord in Delfzijl is vervangen door een nieuw gebouw dat nu Kindcentrum Noord heet. Het gebouw biedt onderdak aan kinderopvang Kids2b en de school.
- > Sloop Balticparkflat en nieuw Kindcentrum Noord markeren de zichtbare vernieuwing.
- > Wijkcentrum 't Houkje moet door de verbouwing van de Brede School verplaatsen naar een ruimte boven in het gebouw.
- > Zorgorganisaties (Cosis en Zonnehuisgroep Noord) bundelen hun krachten voor nieuwe zorg- en woonvoorzieningen. Dit leidt tot de start van een gezamenlijke bouwlocatie.
- > De ondertekening van een nieuw convenant voor Groen voor Rood legt de basis voor behoud en compacter maken van dit groene hart van de wijk.
- > Onder de naam Werkplaats Delfzijl-Noord wordt er samengewerkt met Atelier Rijksbouwmeester aan een Ruimtelijke Inspiratiegids voor de wijk.

> Kinderen tijdens de start bouw Kindcentrum Noord.

Wupke, wijkbewoner (2025):

"Vanaf het begin ben ik met veel plezier betrokken bij het project 'Groen voor Rood'. Als trekker van het parkgedeelte zie ik hoe fijn de bewoners van Delfzijl Noord hier vertoeven. We hebben een geweldige groep vrijwilligers, van AZC-bewoners tot mensen van Cosis en natuurlijk uit de wijk zelf. Zo maakt het dat we met vele mensen contact hebben, die samen het park onderhouden. Juist die samenwerking maakt het park tot een succes!"

> Groen voor Rood viert 5-jarig bestaan.

Fase
04

Nieuwe keuzes en betrokkenheid van
bewoners (2023-2024)

- > De laatste woningen in de Schrijversbuurt en de Landenbuurt zijn verkocht, en nieuwbouwlocaties buiten de wijk worden opgeleverd. Steeds meer bewoners verhuizen uit de Zandplatenbuurt. De gemeente neemt de lege woningen over en biedt via leegstandsbeheer tijdelijke bewoning aan, om de effecten op de leefbaarheid van de buurt zo laag mogelijk te houden.
- > Bewoners moeten massaal keuzes maken. Uit een enquête onder huurders blijkt dat het overgrote deel van de huurders wil verhuizen naar een woning buiten de Zandplatenbuurt.
- > De verhuisbewegingen hebben invloed op de binding met de wijk. De beweging 'Met Elkaar in Delfzijl-Noord' komt op gang, waarin de bewoners en wijkprofessionals samenwerken aan de sociale binding in de wijk.
- > Vanuit project 'Mijn Thuis Mijn Verhaal' van de gemeente, werken bewoners, culturele makers en wijkpartners samen aan de sociale binding en de identiteit van de wijk.
- > Dankzij project Struikrovers krijgen planten en struiken uit de verlaten tuinen een tweede leven, veelal op het Groen voor Rood terrein.

- > 'Hoe slaapt Delfzijl-Noord: waar droom je van, waar lig je wakker van?' Collectief Raven in de Schuitenzandflat, 2024-2025.

Mijn Thuis
Mijn Verhaal

Hoe dromen de Zand-
platenbuurt verbinden

Collectief Raven trok met Mijn Thuis Mijn Verhaal door de Zandplatenbuurt, van de leegstaande Schuitenzandflat tot de woningen aan de Koningsplaat. Met de vragen 'waar droom je van?' en 'waar lig je wakker van?', gingen de kunstenaars in gesprek met bewoners, waardoor verhalen, zorgen en wensen naar boven kwamen. Leegstaande woningen werden omgetoverd tot een droomwereld: buiten wapperden witte lakens, binnen hingen foto's van slaapkamers en kleurrijke droomgraffiti. Bewoners stapten nieuwsgierig binnen. Zo ontstond er weer wat gezelligheid in een buurt die grotendeels al leeg stond.

Struikrovers in actie in
de Zandplatenbuurt

In de Zandplatenbuurt werd een actie georganiseerd om waardevolle planten en struiken te redden van de sloop. Planten werden uit de leegstaande tuinen gehaald en in de tijdelijke roverstuin gezet, van waaruit ze later een nieuw plekje kregen. Een groot deel van de planten is uiteindelijk naar het Groen voor Rood terrein verplaatst. De actie werd georganiseerd door Stichting Struikroven, samen met Groen voor Rood, Cadanz Welzijn, Acantus, gemeente Eemsdelta en AdHoc.

- > Tijdens de actie werden de planten uit leegstaande tuinen gehaald en in de tijdelijke roverstuin gezet.

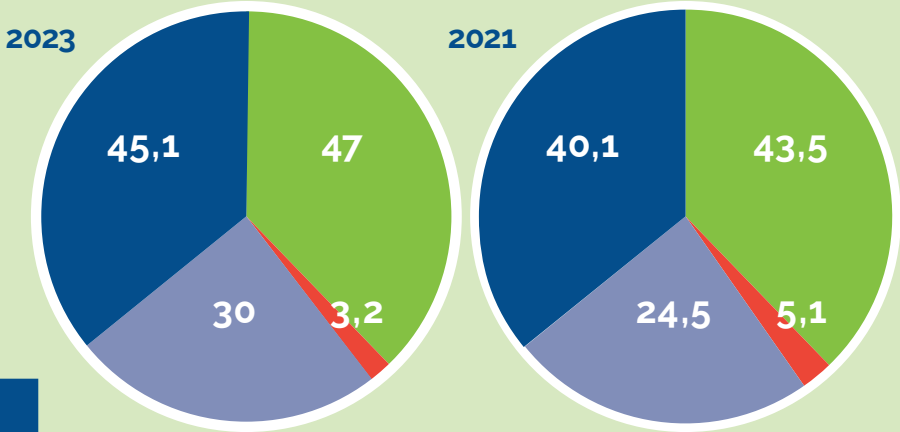
Met Elkaar in Delfzijl-Noord

Wat opvalt is dat er meer betrokkenheid ontstaat, ondanks de vele verhuizingen in de wijk.

Cijfers

- Willen meedoen (%)
- Actief in de buurt (%)
- Verantwoordelijk voor leefbaarheid (score (1-5))
- Vrijwilligerswerk (%)

Verbonden	2023	2021
Saamhorigheid (score (1-5))	3.4	3.3
Honkvastheid (score (1-5))	3.7	3.9
Verbonden met streek (score (1-5))	3.5	3.5
Verhuiscens (%)	34.7	37.2

- > Ondanks de verhuizingen en de onrust nam Saamhorigheid ietsje toe/bleef nagenoeg gelijk.

Fase 05

Weer 'landen' in de buurt, samenwerken aan een nieuwe wijk. (2024-heden)

- > Veel bewoners zijn inmiddels verhuisd. In de nieuwe buurten ontstaat nieuwe saamhorigheid, ook met de bewoners die er al wonen. In dit jaar vinden veel 'Met Elkaar' ontmoetingsactiviteiten plaats in de buurten.
- > Bewoners en wijkprofessionals maken samen de woonomgeving weer naar wens in de nieuwe buurten Vestingbuurt, Schrijversbuurt en Kwelderland. Als kroon op deze fase in de wijk, wordt door inzet van de werkgroep Kunst aan de dijk een enorme muurschildering gemaakt op de Dijkzichtflat.
- > De plannen voor Biessumerzand worden bekend: een nieuwe naam, een symbolisch nieuw begin. Bewoners beslissen mee over de ontwikkelplannen. Nadat het gebiedsplan wordt gepresenteerd, willen meer bewoners toch blijven wonen in deze buurt.
- > Kans & Kunst verhuist naar een nieuwe tijdelijke plek in de wijk. Vanuit hier worden goed bezochte knutsel- en wijkactiviteiten georganiseerd.
- > De haalbaarheid wordt onderzocht voor een 'Huis van de Wijk', als nieuwe ontmoetingsplek midden in de wijk. Daarin moet Wijkbedrijf 't Houkje een nieuw plekje krijgen, en moet ook ruimte komen voor wijkbewoners om werkervaring op te doen.

Wendy, wijkbewoner (2025):

"Ik merk dat de sfeer anders wordt in de buurt, nu de plannen duidelijker zijn. Mensen hebben zo lang in onzekerheid moeten zitten. Ze maakten zich veel zorgen. In de speeltuin klinken de gesprekken nu wat positiever. De mensen hebben het gevoel dat er nu meer naar ze wordt geluisterd."

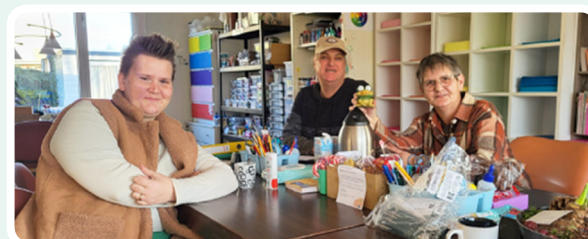

Gieneke, wijkbewoner (2024):

"20 jaar geleden in de herstructurering werd er niet met ons overlegd en konden we niet meepraten. Nu zitten we als bewoners aan tafel en zijn we gesprekspartners met de gemeente en Acanthus in de BVZ. Dit zie je ook terug in betrokkenheid van de buurt."

Kans en Kunst

Kans & Kunst werd opgericht door Kim, een jonge bewoonster uit de wijk. Haar missie is om het voor iedereen mogelijk te maken om creatief bezig te kunnen zijn. Eerst zat Kim met haar knutselhuis in een lege woning in de Schuitenzandflat, die haar tijdelijk werd aangeboden door Acanthus. Later mocht ze verhuizen naar een andere leegstaande woning van Acanthus, aan de Biessumerwaard. Het Knutselhuis is een vrolijke plek waar iedereen welkom is. Dagelijks wordt er geknutseld met kinderen uit de wijk.

- > Het knutselhuis van Kans & Kunst in hun nieuwe plek aan de Biessumerwaard.

Kim, wijkbewoner (2025):

"We zijn begonnen om in Delfzijl-Noord een warme plek te bieden waar bewoners kunnen ontsnappen aan de stress en veranderingen in de wijk. Juist in deze buurt is zo'n creatieve ontmoetingsplek belangrijk, omdat veel mensen behoefte hebben aan rust, contact en iets positiefs om naar uit te kijken. Het is mooi om te zien dat mensen blijven terugkomen, hun verhalen delen en aangeven dat het hen goed doet."

Met Elkaar in Delfzijl-Noord

Met Elkaar in Delfzijl-Noord is een beweging die is ontstaan tijdens de sociale wijkvernieuwing. De opbouwwerker van Cadanz Welzijn ondersteunt dit en heeft daar extra tijd voor gekregen. Door gezellige ontmoetingsactiviteiten voor, door en met buurtbewoners te organiseren, komt de buurt weer dicht bij elkaar. Vaak schuiven ook wijkprofessionals aan, waardoor de lijnen korter zijn en het makkelijker wordt om samen dingen te regelen in de buurt.

Jeroen, Cadanz Welzijn (2025)

"Ik merk elke dag dat er iets bijzonders gebeurt wanneer buurtbewoners elkaar ontmoeten. Door sloop, nieuwbouw en veel verhuizingen zijn de contacten soms verstoord geraakt, maar juist daarom is het zo belangrijk om ontmoeting weer te faciliteren. Je ziet de wijk opleven en de ideeën bijna vanzelf ontstaan. Met kleine ontmoetingen maken we samen écht grote verschillen."

- > Bewoners vieren samen de inrichting van de Schrijversbuurt, met de opening van een blokhuut voor tuingereedschap.

Jennifer, wijkbewoner (2025):

"Door de koffiekar en de laagdrempelige houding van de medewerkers van Cadanz Welzijn en Acanthus voelde ik me eindelijk gezien. Er werd niet alleen geluisterd, maar ook oplossingsgericht met mij meegedacht. Dat is voor mij allesbepalend geweest. Dankzij die steun kan ik als vrijwilliger bijdragen aan leuke projecten in de buurt en kom ik weer beter mee in de maatschappij."

Politiekids

Het project Politiekids Eemsdelta bracht twaalf kinderen uit Delfzijl-Noord tien weken lang in contact met politie, handhaving en jongerenwerk. Op deze manier leren kinderen op een speelse manier samen te werken en wordt de band tussen jeugd en wijkprofessionals versterkt. De kinderen deden activiteiten over veiligheid, buurtbetrokkenheid en gezonde leefstijl, en leerden op een respectvolle manier anderen aan te spreken op gedrag. Aan het einde kregen de kinderen een Politiekids diploma.